

REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU
TRŽIŠNOG NATJECANJA

034-08/12-01/014
580-07/58-2012-002

CROATIAN COMPETITION AGENCY

Klasa: 034-08/2012-01/014
Urbroj: 580-07/58-12-02
Zagreb, 12. ožujka 2012.

Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije
g. Miljenko Krvišek, predsjednik Vijeća

Jurišićeva 13
10000 Zagreb

Predmet: Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije

- Zahtjev za davanje mišljenja na utvrđeno mjerodavno tržište prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade
- stručno mišljenje; dostavlja se

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 13. veljače 2012. zahtjev Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (dalje: HAKOM) kojim ista traži mišljenje Agencije o zaključcima iz Prijedloga odluke o određivanju regulatornih obveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom na mjerodavnom tržištu maloprodaje širokopojsnog pristupa internetu te na usko povezanom tržištu prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade, klasa: UP/I-344-01/11-07/07, od 8. veljače 2012. (dalje: Prijedlog odluke), u odnosu na određivanje mjerodavnog tržišta prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade na temelju članka 54. Zakona o elektroničkim komunikacijama („Narodne novine“, broj 73/08 i 90/11; dalje: ZEK).

Agencija je izvršila uvid u dostavljeni Prijedlog odluke, te je na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur, zamjenik predsjednice Vijeća, Milivoj Maršić, dipl.oec., Vesna Patrlj, dipl.iur. i dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća (dalje: Vijeće), u smislu članka 25. stavka 1., članka 30. točke 10. i članka 31. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, broj 79/09; dalje: ZZTN), sa 101. sjednice, održane 12. ožujka 2012. donijela sljedeće:

M I Š L J E N J E

I. HAKOM je tijekom 2011. godine proveo postupak utvrđivanja i analize mjerodavnog tržišta maloprodaje širokopojsnog pristupa internetu te je dana 19. listopada 2011. donio prijedlog odluke kojom je odredio regulatorne obveze operatorima sa značajnom tržišnom snagom na mjerodavnom tržištu maloprodaje širokopojsnog pristupa internetu.

Rečeni prijedlog odluke zajedno s pripadajućim dokumentom „Prijedlog analize tržišta maloprodaje širokopojasnog pristupa internetu“ bio je predmet postupka javne rasprave, a u tom je postupku Agencija dana 15. prosinca 2011. donijela stručno mišljenje (klasa: 031-02/2011-01/148, urbroj: 580-05-11-58-02) u odnosu na utvrđeno mjerodavno tržište i procjenu postojanja značajne tržišne snage operatora. U odnosu na utvrđeno mjerodavno tržište i procjenu postojanja značajne tržišne snage operatora, Agencija ostaje pri svim navodima iz navedenog mišljenja.

Također, Agencija ostaje pri stavu kako za ostvarivanje regulatornih načela te razvoj konkurencije na tržištu s krajnjim ciljem očuvanja interesa krajnjih korisnika prvenstveno treba koristiti mogućnosti koje pruža regulatorni okvir tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa. Pri tome, Agencija smatra da je potrebno razmotriti daljnje mogućnosti koje proizlaze iz činjenice kako je HT, odlukom HAKOM-a od 17. srpnja 2009. godine, klasa: 344-01/09-01/1079, određen operatorom sa značajnom tržišnom snagom na tržištu veleprodajnog širokopojasnog pristupa i temeljem koje, u okviru određene obveze pristupa i korištenja posebnih dijelova mreže, mora osigurati poseban virtualni kanal za IPTV.

Također, Agencija ostaje pri mišljenju kako prilikom određivanja regulatornih obveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom treba uzeti u obzir načelo objektivnosti, proporcionalnosti i svrsishodnosti. Drugim riječima, određivanje obveza u svakom konkretnom slučaju treba za posljedicu imati stvaranje jasnog regulatornog okvira koji će doprinijeti učinkovitom tržišnom natjecanju na određenom mjerodavnom tržištu, jednakom tretmanu svih operatora na njemu i naročito, uzimajući u obzir interese i koristi za krajnje potrošače – korisnike tih usluga.

II. HAKOM je u svrhu uvažavanja europske prakse i načela transparentnosti odlučio provesti analizu tri mjerila iz članka 53. stavka 2. ZEK-a (dalje: Test tri mjerila) i na usko povezanom maloprodajnom tržištu prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade te time proširiti postojeći dokument „Prijedlog analize tržišta maloprodaje širokopojasnog pristupa internetu“, koji je sastavni dio Prijedloga odluke.

U tom smislu, HAKOM je Agenciji dostavio novi Prijedlog odluke, sa zamolbom za davanje mišljenja u odnosu na određivanje mjerodavnog tržišta prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade na temelju članka 54. ZEK-a, definirano u poglavlju 5.4. dokumenata „Prijedlog analize tržišta maloprodaje širokopojasnog pristupa Internetu“.

Prije određivanja operatora sa značajnom tržišnom snagom na usko povezanom tržištu prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade sukladno članku 55. stavku 5. ZEK-a, HAKOM je sukladno svojoj isključivoj nadležnosti odredio granice mjerodavnog tržišta te proveo postupak analize tri mjerila iz članka 53. stavka 2. ZEK-a na navedenom tržištu. S obzirom da je navedena analiza pokazala da su istodobno zadovoljena sva tri mjerila iz članka 53. stavka 2. ZEK-a, HAKOM je utvrdio da je tržište prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade podložno prethodnoj regulaciji.

U provedbi postupka određivanja mjerodavnog tržišta odnosno određivanja granica mjerodavnog tržišta prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade, Agencija je utvrdila kako je HAKOM vodio računa o mjerodavnim Smjernicama Europske komisije o analizi tržišta i utvrđivanju značajne tržišne snage sukladno zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Commission Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services, SL C 165, od 11. srpnja 2002.), koje su implementirane u hrvatsko zakonodavstvo putem odredbi ZEK-a i koje su u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja.

Agencija ističe kako su zaključci HAKOM-a o uslugama koje čine predmetno mjerodavno tržište prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade u bitnome usporedivi s mjerodavnim tržištem koje je Agencija utvrdila u rješenju od 31. kolovoza 2010. godine u predmetu B.net Hrvatska d.o.o., Zagreb protiv Hrvatskog telekoma d.d., Zagreb, klase: UP/I 030-02/2008-01/045, objavljenom u „Narodnim novinama“, broj 115/2010. Agencija je u tom predmetu, a u odnosu na usluge koje čine dio mjerodavnog tržišta prijenosa televizijskih programa krajnjim korisnicima, razmatrala i pružanje usluge prijenosa televizijskih programa putem digitalne radiodifuzije (DVB-T platforma). U tom smislu, Agencija je zaključila kako bi, promatrajući s aspekta krajnjeg potrošača, ta usluga izvjesno bila zamjenjiva s uslugama prijenosa televizijskih programa koje se pružaju putem drugih tehnoloških platformi. S obzirom na činjenicu kako nije bilo presudno za odluku Agencije u navedenom predmetu, pitanje pružanja usluge prijenosa televizijskih programa krajnjim korisnicima putem DVB-T platforme u odnosu na obuhvat mjerodavnog tržišta ostalo je otvoreno.

Međutim, Agencija za potrebe ovog mišljenja na predmetnu analizu tržišta televizijskih programa uz plaćanje naknade, predlaže HAKOM-u da pri određivanju mjerodavnog tržišta prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade, razmotri i pitanje usluge prijenosa televizijskih programa krajnjim korisnicima putem DVB-T platforme. Naime, prema saznanjima Agencije, u razdoblju na koje se odnosi predmetna analiza HAKOM-a, usluga prijenosa televizijskih programa putem digitalne radiodifuzije (DVB-T platforma) mogla bi se početi pružati krajnjim potrošačima u komercijalnom smislu. Stoga je Agencija mišljenja, kako u skladu s načelom pogleda u budućnost, treba uzeti u obzir promjene koje se mogu izvjesno očekivati na tržištu u dijelu koji se odnosi na pružanje predmetne usluge putem DVB-T platforme.

Nadalje, Agencija naglašava kako je postupak provedbe Testa tri mjerila iz članka 53. stavka 2. ZEK-a u isključivoj nadležnosti HAKOM-a. HAKOM navodi kako je kod Testa tri mjerila naglasak na razvoju i strukturi tržišta, a iz preporuke Europske komisije o mjerodavnim tržištima proizlazi kako kod ocjene prvog i drugog mjerila, pojedine pokazatelje mjerodavnog tržišta treba ocjenjivati u skladu s načelom pogleda u budućnost (eng. *forward looking principle*).

Europska skupina regulatora (eng. European Regulators Group – ERG; od 1. veljače 2010. Body of European Regulators for Electronic Communications – BEREC; dalje: ERG) u dokumentu „ERG Report on Transition from sector-specific regulation to competition law“, ERG (09)40 iz listopada 2009. godine, također navodi kako sektorsku specifičnu regulaciju koja se provodi na *ex ante* pristupu karakterizira ocjenjivanje u skladu s načelom pogleda u budućnost, a krajnji je cilj *ex ante* pristupa regulaciji tržišta je uspostava jednakih uvjeta za sve operatore.

III. Pri procjeni postojanja operatora sa značajnom tržišnom snagom na tržištu prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade, HAKOM je utvrđivao postoje li veze između tržišta maloprodaje širokopojsnog pristupa internetu i tržišta prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade koje bi omogućavale prenošenje značajne tržišne snage s jednog tržišta na drugo te je procijenio kako je mogućnost prenošenja značajne tržišne snage moguća jedino u odnosu na prijenos televizijskih programa uz plaćanje naknade putem IPTV usluge.

Budući da je HAKOM utvrdio kako je poduzetnik Hrvatski Telekom d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Savska cesta 32 (dalje: HT) zajedno s njegovim povezanim društvom Iskon Internet d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Garićgradska 18 (dalje: Iskon), operator sa značajnom tržišnom snagom na tržištu maloprodaje širokopojsnog pristupa internetu, na temelju provedene analize, smatrao je opravdanim utvrditi postojanje značajne tržišne snage HT-a i Iskona i na usko povezanom tržištu prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade jer

su, prema zaključku HAKOM-a, veze između dva navedena tržišta takve da dopuštaju prijenos tržišne snage s jednog tržišta na drugo.

Agencija zaključno želi naglasiti da u određivanju mjerodavnog tržišta u konkretnim postupcima koje provodi sukladno propisima o zaštiti tržišnog natjecanja primjenjuje individualni pristup. Drugim riječima, Agencija u svakom pojedinačnom slučaju utvrđuje mjerodavno tržište koje se ne mora nužno poklapati s mjerodavnim tržištima koja HAKOM utvrđuje u postupcima analize tržišta sukladno ZEK-u.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

mr.sc. Olgica Sočevac

